

“Ngoại nhiên”

Hai đứa trẻ nọ có một người cha tối ngày say xỉn. Tuổi thơ chúng trôi qua với hình ảnh một người cha rất đáng sợ mỗi khi nhậu say về.

Năm tháng qua đi, hai cậu đã lớn và mỗi người có một cuộc sống của riêng mình.

Một nhà tâm lý học đi tìm thực tế cho bài nghiên cứu "Tác động của sự say xỉn" đã tìm đến hai người. Một người giờ đã là phiên bản mới của cha mình ngày xưa: một bọm nhậu suốt ngày chìm trong men rượu. Còn người kia lại là một trong những người đi đầu phong trào phòng chống bia rượu.

Nhà tâm lý hỏi người đầu tiên:

- Tại sao anh trở thành bọm nhậu?

Và hỏi người thứ hai:

- Tại sao anh lại tham gia phong trào bài trừ rượu bia?

Thật bất ngờ! Cả hai có câu trả lời vô tình giống nhau:

- Có một người cha như vậy đương nhiên tôi phải trở nên người hôm nay thế này đây!

Chuyện trên gợi thắc mắc: - cùng một “khuôn” sao 2 người con khác nhau đến tương phản? – cây xấu sao có thể sinh trái tốt? tức người cha ngu dốt sao có thể sinh được một người con khôn sáng? – cứ những nghịch lý trên, thử hỏi ta còn có thể tin vào đâu được?

Nhưng nghĩ kỹ ta thấy cùng một “khuôn” vẫn cho “sản phẩm” khác nhau (con cái cùng cha mẹ, trò cùng thầy...) vì quy luật sáng tạo là không rập khuôn; thế mới có muôn trùng loài thụ tạo -thuyết tiến hóa của bác học Charles R. Darwin (1809–1882 người Anh) chứng minh-

Nghĩ kỹ còn thấy, cây tốt sinh trái tốt... ấy lẽ tự nhiên, nhưng “cha mẹ cú đê con tiên, cha mẹ hiền sinh con dữ” là lẽ “ngoại nhiên” (bên ngoài tự nhiên, bên ngoài tầm nhìn và hiểu biết con người) tức an bài “kẻ đứng chót sẽ được lên hàng đầu, người đứng đầu sẽ phải xuống hàng chót”(Mt 20,16). Không “ngoại nhiên” mà Chúa phán: “Nhu trời cao hơn đất thế nào, thì đường lối của Ta cao hơn của các người và tư tưởng của Ta cũng cao hơn tư tưởng của các người chừng ấy”(Is 55,6-9)!

“Ngoại nhiên” nhắc ta khiêm hạ tin rằng: hiểu biết và khả năng con người nhỏ hẹp, đừng đắc ý trước những gì cho là chuẩn mực, sáng giá... đừng bi quan trước những gì cho là thấp kém, hư hèn, vì còn có “ngoại nhiên” Lão tử gọi đó là Đạo: “Đạo trời lấy chỗ dư thừa đắp vào chỗ thiếu hụt... Đạo ức chế vật cao, nâng đỡ vật thấp... Người hiểu đạo biết rằng không ai có thể đoán trước những gì tương lai nắm giữ”. Về “ngoại nhiên” hay về Đạo, cổ nhân dặn “Claude os, aperi oculos!” (đóng miệng lại, banh mắt ra!) mới mong thấu rõ.

NK